

שמחת הרגל

על ראש שמחת"י ליתו תלתא דמרחמי ג' למודים עד הג"ל הזה בו תרמו"ז מוסר השכל בהלכות הפסח ג' לשונות. לשון כל חמירא. לשון משנת אלו ירקות שאדם יוצא בהם י"ח בפסח. לשון קדש ורחק והיו לאחדים. ג' לשונות בח"ר ד"ל וישב על הבא"ר דרך רמז לבר בי רב יעיר קנ"ו ויער כחו ולבבו העצמות והגידים. מעי"ר לג"ל יעיר און לשמוע בלימודים:

לימוד א'.

אור לארבעה עשר לאחר הבדיקה יאמר נא ישראל נוסח כל חמירא וביום י"ד אחר הביעור אז יאמרו הנוסח השני:

דבתחילה אחר שעבר הנה היצה"ר מגלה פנים בתורה שלא כהלכה להורות כי חטאו הוא דבר קל מאד שכמעט אינו בסוג חטא ואף אם הוא חטא דבר קל מאד הוא וכאשר החוטא סבר וקביל ולבו נטה לעצותיו ודמיונותיו הכחבות ונתאמת לעניות דעתו כי החטא קל שבקלים. אז יתגבר עליו היצר באמור אליו כמה גדלה נפשך אשר לעוצם דקות מחשבותיך הטהורות נכנסת בספק וחשבת כי היה סרך חטא באשר עשית האמנם לפי האמת אין כאן חטא כלל כי הוא מותר וכשה לטבח יובל המאמין לו יחיש לעשות כמעשהו ממנו והטיבו אשר דברו העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהתר כי לרוב התגברות יצרו ונטיית לבו לעצותיו יזמה כי העבירה כהיתר בכמה וכמה אופני פסקי הרו"ש ולענה ופסקי תוספות יום ביום באופן כי מדבר קל יביאהו לחמור ממנו והולך ומתגבר לאט לאט: על כן בא האלהים בצאת ישראל ממצרים ובאהבתו ובחמלתו קדשנו במצותיו וציונו להרחיק החמץ בבל יראה ובל ימצא ואסור בכל שהוא כי החמץ רמז ליצה"ר והגאווה וצריך להתרחק מאוד מאוד ממנו עד כי בל יראה ובל ימצא וכל שהוא ממנו פשע רב כי כן היצה"ר אפילו בכל שהוא מטמא ומדמע ומקעקע כל הבירה וכאשר כל זה מפורסם שנוי ומשולש בפרקי דחסידי מוס"ר מלכים. ואם כל התורה

יסוד הפסח ודיניו הן הם עיקרים ושרשים גדולים ארזי הלבנון הרמים והנשאים להעי' לב האיש הישראלי לעזוב ארחות רשע וחשב מחשבות לבלתי ידח ממחיצתו והשליך מעליו טומאת חלאת זוהמת הצר הצורר היצר הרע אשר בתועבותיו ועלילותיו מרמותיו ותחבולותיו דכא לארץ חיתו כי גבר אויב אחז שמורות עיניו פרש רשת לרגליו להעבירו על דעת קונו מעט מעט זעיר שם זעיר שם לאט לאט ומרא' לו פנים מפנים כי אשר נתרשל בעבוד' ה' או שחטא הלא מזער הוא וכמעט אינו איסור ויצא לטעון טעון טענות ותואנות דקות צנומות שדופות נאחז בסבך קורי עכביש וזה כל פרי למעט הטאתו וכמו שפירשו כת הקודמין כונת הכתוב וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום הכונה דעצת היצר הוא להמעיט לחוטא חטאו ולהראות לו ^{כחא} כחא דהיתרא ואם תמצא לומר שהוא חטא איננו כי אם כל שהוא ומעט אשר היה ח"ש וכל יצר מחשבות לבו רק רע רק היא מיעוט כלומר כי תוקף מרמת היצר לומר לו שלא חטא ואם חטא הוא דבר מועט וזהו וכל יצר מחשבות לבו רק רע למעט הרע כל היום היא שיחתו עד אשר מעט מעט מפילו לבאר שחת שוחה עמוקה:

וזה אצלי ההדיוט כונת אומרם ז"ל כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהתר

כי המץ בפסח רמז ליצה"ר והוא שאור שבעיטה ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו ויחפש עליו בכל מבואות מחבואות מחשבותיו ואפי' כל שהוא לא בטיל והרי זה אמת ונכון עכ"ל: עיניך לנכח יביטו שהרב ז"ל פשפש ולא נמצא טעם לתומרות חמץ אשר החמירה תורה ורז"ל טפי משאר איסורין על פי הפשט והדין והוצרך לסמוך עצמו על הרמז כי החמץ רמז ליצה"ר כמבואר היטב בדבריו ונמצא שהרמז של החמץ הוא הפשט כי כל התומרות האלו לעורר האדם שצריך להתרחק מאד מאד מן היצה"ר ולחפש בנורו וסדקי חדרי לבו אם שמץ דבר נמצא בו למהר לבערו ולשרפו באש התורה ולהזהר מאד בבל יראה ובל ימצא כולי האי ואולי ינצל ממנו:

ואפשר שזה רמז רז"ל באומרם אין ביעור חמץ אלא שריפה כלומר אין לו תקנה ליצה"ר אלא לשורפו באש התורה וכמו שאמרו רז"ל שאמר הקב"ה בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין [ויש לרמז כי יצ"ר גימטריא ש' והתורה נקראת אש ויש אחד יותר רמז שהתורה א"ש גוברת על יצ"ר גימטריא ש' ועל ידי התורה מקרר חומו של יצר ונעשה ק"ר גימטריא יצר, נמשך לזה, יש לרמז כי יצר רע גימטריא רשע כי זהו הולך אחר יצרו נקרא רשע. וזהו רק רע כל היום רק רע גימטריא יצר רע שהוא כמספר רשע: ועוד רמזתי בדרושים בטעם שהתורה מבטלת יצה"ר במ"ש המפרשים כי אין מגרש כח הנחש כי אם האש כי ארס הנחש שרשו מיסוד העפר ונחש עפר לחמו והאש תכלית הריחוק מן העפר זה מטה מטה. זה מעלה מעלה ולכן האש מגרש ארסו של נחש. ושרש הקדמה זו לישיבה על מתכונתה כתבתי בענייני בס' הקטן דברים אחדים דרוש י"ד באורך וברחב. ולכן היצה"ר שהוא מיסוד העפר התורה שהיא אש מגרשתו כי אין מגרש כח הנחש כי אם האש. ואפשר שזה טעם מ"ש רז"ל שהגאולה תהיה בזכות התורה כמשה"ה גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם כי בכח תורה לשמה מגרש נחש ובהבטל

בכללה יש בה רמזים ותוכחות מוסר כאשר עין אדם רואה בספרן של צדיקים כמה פנים לפנים. עוד בה במצות חמץ יותר על כל המצות כי בשאר מצות יש בכל אחד טעם כעיקר לפי הפשט. אבל במצות חמץ הפשט שלה הוא הרמז: ונבר נשאל הרב"ל ז"ל בתשובות הנדפסות חדשות מעתה באשכנז סי' תקע"ז יחיה דעת על אשר החמירו בחמץ כל כך ומה נשתנה חמץ משאר איסורין שהחמירה עליו תורה לזעריכו בדיקה שרוף וכלה וביטול והוסיפו חכמים להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבולין ועבר עליו בכל יראה ובל ימצא ואסרוהו בכל שהוא ואינו מתבטל כלל. ותומרות כאלו לא נמצאו בכל איסורין שבתורה דאי משום דאית ביה כרת הרי חלב ודם אי משום דאסור בהנאה הרי כלאי הכרם ושור הנסקל וכמה איסורי הנאה שלא החמירה תורה בהם כל כך ואי משום דלא בדילי מיניה אינשי כוליה שתא הרי יין לנזיר דלא בדיל מיניה וחדש דלא בדילי מיניה כוליה שתא ולא חמירי כולי האי:

והשיב הרב ז"ל כלשון הזה שני דברים נאמרו בתשובת דבר זה אחת שלא נמצאו בכל איסורין שבתורה שיצטרפו כל ג' תנאים הללו שהוא איסורי הנאה והוא בכרת ולא בדילי אינשי מיניה כולי שתא אלא חמץ בלבד וכיון שיש בו חומרות הללו החמירה עליו תורה חומרות אחרות ובאו חכמים והוסיפו חומרות. וזו דחמץ בפסח הוי כדבר שיש לו מתירין שהרי איסורו תלוי בזמן וכו' וק"ל עליה דהאי טעמא נהי דסגי האי טעמא לענין דאפי' באלף לא בטיל כדבר שיש לו מתירין אבל לחפש אחריו ולשרפו ולשרשו ולהוציאו מרשותו לא ידענא למה. גם על טעם הראשון יש לי קצת גמגום ומי עדיף מע"ז דאמרה תורה ולא ידבק בידך מאומה מן החרם וכל המודה בה ככופר בכל התורה כולה ולא מצינו שהצריכה תורה בדיקה וביטול וכו' מ"מ הרי אתה רואה שלא החמירה בע"ז כמו בחמץ הלכך עדיין צריך טעם ועל כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות

נח"ש יבא משי"ח כמספרו ועוד הארכנו במקומות אחרים:] וכיון שהבורא יתברך לא מצא תקון ליצה"ר אלא התורה והוא גילה שביטולו בתורה א"כ ודאי שבלעדי התורה לא בטיל וז"ש אין ביטול (ביעור) חמץ אלא שרפה בלשון שלילה לאפוקי הסוברים שמוסרי הפלסופים יועילו לבטל היצה"ר לכן אמר אין ביעור חמץ אלא שריפה כי לא משכחת ביעור יצה"ר אלא באש התורה ותו לא וכמו שהאריך רבינו יצחק דמן עכו ז"ל בס' מאירת עינים כ"י פ' וישלח והביא דברי רבינו הא"י גאון זצ"ל ושאר גאוני רבני הדורות והאריך מאד בכמה דפין על זה אף הראה במופת שפלסוף גדול בדורו הפרוש מכל וכל העם עונים אחריו מקודש מסר עצמו לדבר עבירה באשת המלך ע"ש באורך:

ואחשבה לדעת הני חומרי דאיתנהו באיסור חמץ ומוצא אני כי הם שבעה חומרי' ואפשר לכוונם עם ז' שמות שיש ליצה"ר כאשר חכמי' הגידו פ' החליל דרש רב עזריא ואי תימא ריב"ל ז' שמות יש לו ליצה"ר הקב"ה קראו רע משה קראו ערל דוד קראו טמא שלמה קראו שונא ישעיה קראו מכשול יחזקאל קראו אבן יואל קראו צפוני וכלהו מייתי לה מקראי ע"ש. ויש להעיר מאי איפכת לן בשמות הללו ומה טעם יש בהם: ואם אמרו ברשיעי דלא מסקינן בשמייהו א"כ מה בצע למען רבות שבע שמות נקראו לו ואפשר כי הנה נודע דאין מלחמה גדולה וחזקה כמלחמת האדם עם יצרו כי כבדה מאד וכאשר סופר כי חיל המלך בשובם מהמלחמה שמחים וטובי לב אשר נצחו האויבים להומם ולאבדם לשלול שלל ולבוז בז הנה כי כן באו בששון ושמחה להפליא ועמד זקן אחד לקראתם מה ברכה ברכם יה"ר כשם שנצחתם המלחמה קטנה כן תנצחו המלחמה גדולה אז נבהלו אלופי ושרי החיילים המה ראו כן תמהו כי היה מפורסם היות מלהמתם מלחמה גדולה הרבה מאד. וכה ענם הזקן הלא תדעו כי בכל עז ותעצומות המלחמה חזקה הזו היא כאין נגד מלחמת היצר והטיב אשר דיבר הזקן ההוא והיה טעמו טעם זקנים:

ובאשר נדקדק עין בעין נחזה כי כל שונא ואויב שבעולם הוא קטן מאד מהיצה"ר ובשבעה דרכים גדול היצה"ר על כל שונא ויאסרוהו בשבעה יתרי"ם ואפשר כי לעומתן נקרא היצה"ר בשבע שמות האמורים. ראשון הוא כי שנאת היצה"ר מעת צאתו לאויר העולם לפתח חטאת רובץ מיום הולדו משא"כ שונא דעלמא אשר שנא מימי הבחורות וכיוצא ולא משכחת לאיש שונא מיום הלידה כי אם היצה"ר ועל כן זה שמו אשר יקראו רע מנעוריו משנער לצאת מבטן אמו. ושניה לפי מעשיו כי שונא דעלמא הרחק מאד ואפי' שהוא בן עיר כל אחד במקומו ובביתו ואף שיהיה השונא בביתו הנה בצאתו שער עלי קרת ובשוכבו נפרד ממנו משא"כ היצה"ר אינו נפרד כלל והוא דבוק עמו ויאמר הצ"מ ולעומת זה נקרא ערל לומר שהוא כערלה הדבוקה בגוף אבר מאבריו כן היצה"ר חלק מחלקי גופו כי המות יפריד ביניהם לבד. וע"ז משולשת כי דיבוקו מטמא משא"כ שונא דעלמא דאף כי יהיה עמו במחיצתו אין הרעה נדבקת באחר אבל היצה"ר מטמא במגע ולכן נקרא טמא. ועת רב"ע כי שונא דעלמא אפשר שיעשה שלום ברוב הימים או אם ינוצח יהפוך שנאתו לאהבה אבל היצה"ר אין עמו שלום כלל בשום פנים ולזה נקרא שונא כי הוא השונא האמיתי אשר מעולם ועד עולם איבה ישית פתח בבראשית על אודות האשה הכושית ועברתו שמרה נצח והוא ברשעו מכה איש בדופן החמשי" כי שונא דעלמא אפשר ואפשר לינצל מידו בשגם הוא איש מלחמות גבור בארץ זמנין דמשכחת לא יוכל להזיק לשונאו כלל אמנם היצה"ר אין איש נמלט מידו לחטוא לעשות קטנה או גדולה וכתוב כי אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. על כן שמו נאה לו מכשול דלא סגי בלאו הכי לבלתי תחטאו כי הוא על כל פנים יכשילנו. ואשם הששי כי שונא דעלמא אפשר לשוחדו בממון או להרבות עליו רעים או להכנע תחתיו ובעבור אחת מהנה יכול להיות שהשונא ישלים עמו אבל היצה"ר נקרא אבן קשה כאבן דלא ימצא פיוס ומיתוק

מלחמתם דרכו קשתם נגד השונא האמיתי כל השנה. באופן כי כל כללי ופרטי רבויי ומעוטי הלכות הפסח ואיסורי החמץ והשאור אינהו ואביזריהון וכל אגפי ענפי עניניהם הם רמז להתרחק מהיצה"ר ולישמר ממנו שמירה מעולה ואם חטא אז יכנע לבבו וימהר לשוב ולטהר רעיוניו ועניניו וכל מעייניו לשמור משמרת הבית מסח ככל חוקות הפסח:

הבט ימין וראה כי בתיקוני הכלים והכשרן יש רמז נאה לתשובה אשר בהכשר הכלים

וזאת מצאנו ד' מינים אשר הכלים הנקחים מיד הגוי טעונים טבילה ואשר נשתמש בהם בחמץ בחמץ אפי' פעם אחת צריכים הגעלה ברותחין להפליט טעם החמץ אשר בכלים. ואשר נשתמש בהם על ידי האור צריכים ליבון שיהי' נצוצות ניתזין מהן כי בערה בהם האש ובתוקף שליטת האש מפיק ודחיק לטעם החמץ אשר בקרבם. ואם הם כלי חרש אין להם תקנ' בין לחמץ בין לשאר איסורין וטעונים שבירה ושבירתן היא טהרתן גם לענין טומאה. ואופני ההכשר על ארבעת רבעיהם מכוונים לארבעה חלוקי כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש עבר על מ"ע לא זו משם עד שמוחלין לו עבר על ל"ת תשובה ויום הכפורים מכפרים עבר על כריתות ומיתות ב"ד תשובה ויום הכפורים ויסורין ממרקים עבר על חילול ה' מיתה מכפרת והנה כלהו גופי דרופתקי גינהו והגוף כלי לנשמה וכמ"ש בס' אמרי נועם פ' טהרה שהגוף כלי לנשמה וצריך לה כל ימי התלותה לגוף ע"ש וכשם שבכלים הנקחים מיד גוי והם חדשים שאין בהם איסור אלא דבר שמץ טומאה דהיו ביד גוי ולכן בטבילה שהוא טהרה מועט' סגי להו כן הדבר באדם שאם עבר על מצות עשה לא זו משם עד שמוחלין לו ובחרטה ותשובה לבד סגי ומסגי כי היכי דסגי הטבילה לכלים חדשים שלקחם מגוי וה"נ כלי הנשמה שהוא הגוף שהיה בו מגע גוי הסט"א בחרטה ותשובה על שעבר מ"ע ששלט בו הסט"א סגי: ואם הכלי נשתמש באיסור חמץ או שאר איסורין אפילו פעם אחת צריך הגעלה ברותחין להפליט האסור וכן כלי הנשמה

שימתקנו והוא היה לאבן ושבע תועבת נפשו כי שונא אחר הרי הוא ניכר ואפשר לינצל ממנו משא"כ היצה"ר בחדרי חדרים אסור מופלא ומכוסה ולכן נקרא צפוני. ונמצא דהשמות הללו להעיר און ששמעה לקול מורים כמה תקיף חיליה דאילנא עץ אר"ס עץ הרדופני מר ממות הוא שטן הוא יצה"ר וסדר הבדלות הוא מונה מה יתרון ליצה"ר על אויבו ומבקש רעתו בשבעה הבדלים כי השב"ע השבי"ע שבעה ברעות נפשו:

ולעומתן אפשר להקביל חומרות שהחמירה תורה באיסור חמץ כי הנה הם שבעה מצקות ונרות להאיר עיני האדם להתרחק משבעה רעות היצה"ר הרומז לחמץ כי הנה החומרות הנה הנם שבעה. בדיקה. חיפוש בחורין וסדקים. ביטול. שריפה. אוסר בכל שהוא. בל יראה. בל ימצא. והם כנגד **שבע** **שמות** היצה"ר המודיעים רעותיו. וכלפי אשר הוא רע מגעוריו אשר בצאתו מרחם קדמיה רשיעא צריך בדיקה לפני המועד כשם שהוא בא זאת לפניו. ונגד אשר נקרא ערל שהוא דבק כערל' בגוף לכן בל יראה ולא יועיל כלום בדבוקו כאלו לא היה ועשה ישנו אינו ולהיות שנקרא טמא כי דיבוקו מטמא על כן בל ימצא כי עסק התורה מפריד טומאתו ולא ימצא במכיתתו. ולפי העלות שמו שונא כי לא יש שלום עמו כלל טעון שריפה לבערו מן העולם ולשורפו באש דת. ויען זה שמו מכשול דלא סגי אם לא יריע ונגזלה שנתו אם לא יכשיל. לכן אסור החמץ בכל שהוא דיש לחוש כי כל שהוא שבו יהיה לפוקה ולמכשול ואשר הוא היה לאבן הכי קרא שמו אבן הטועי"ם קשה כאבן על כן צריך ביטול לבטיל וליהוי כעפרא אבנים שחקו מים חיים מי באר התורה. ולעומת שבא דרך הצפון בדיק בשמיה צפוני ומסתרים שמו על זאת טעון חיפוש מחיפוש חופש כל חדרי חורי סדקי הבית והעליה ולשרש אחריו. והנה כי כן בחומרות הללו כלה גרש יגרש ואבד שמו כל שום שיש לו והכל הערה ואזהרה לישראל עיניהם ישיתו בכל פתגם אשר נעשה בחמץ אליו ישגחו אליו יתבוננו לערוך

שנשתמש בהם איסור והם של חרס דצריך לשברם כאשר ישבור את כלי היוצר אשר לא יוכל להרפא עוד כי אין מועיל לו שום תיקון לא הגעלה ולא ליבון כלל והוא הדבר הקשה להנהיג אינשי תמנת חרש את חרשי:

עלה בידינו דכשם שהכלים צריכים טהרה ותיקון בהגעלה וליבון כן הגוף שהוא כלי הנשמה צריך טהרה ותיקון מאשר נשתמש באיסור על ידי האור ששלט בו אור היצה"ר ולהט אותו או אפילו לא היה עון חזק רק שנשתמש קצת באיסור בחמין חמימות היצר על הכל צריך תקון בסגופים ותעניות עד שיהיו ניצוצות נתזין וטהר טהר גברא מבית ומחוץ כהכשר כלים. ולא עוד אלא שפגם גם בנשמתו אשר בקרבו. ואף גם זאת בשרשי נשמתו אשר למעלה אפשר שפגם כי גבר אויב וטרף ואין מציל כי עונותיו הטו אלה מפני היד שנשתלחה יד לאמ"ה סט"א לאחוז בסנסני נשמתו כי הוא שטן הוא היצה"ר וכל חלק הסט"א התאוו תאוה לטרוף טרף ולעשוק ניצוצי הקדושה: וכן השרים של מעלה שרי עם ועם מדינה ומדינה השר של מעלה מכניס בלב האומה אשר תחת ממשלתו לרעו"ת ביעקב גלות ישראל אשר בארצם להחטיאם ולענותם וכמ"ש בזהר הקדוש פ' שמות דף י"ז ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל א"ר שמעון תא חזי דהא על כל פנים מלאכ' שלטונא דממנא על מצראי הוה והכי הוא דרובא דפרשתא לא אתמר אלא מלך מצרים סתם והיינו ממנא רברבא על מצראי פרעה מלך מצרים פרעה ממש וכו' ע"ש למדנו דהשר של האומה אשר ישראל גלו בארץ ההוא נותן בלב האומה להרע לישראל וכמ"ש עוד שם בזהר ויאמר אל עמו: יהב לון עיטא למעבד עמהון בישא ע"ש והעיקר הוא כי כל השרים מהסט"א עיניהם ישיתו להחטיא ישראל ולכן השרים נותנין עצה ומכניסים בלב אומתם להרע להם לישראל ולשעבדם ולהעבירם על דת כי בזה יש לסט"א ריו"ח גדול לעשוק נפשות ישראל ושפע קדושתם כי הוא חיותם וזה כל מגמתם כמ"ש בזהר וגורי האר"י זצ"ל:

שהוא הגוף אם עבר על ל"ת והוא נשתמש בחמין מים הזדוני' מזפת וגפרית עצות היצה"ר צריך תשובה ויה"כ דהוי כוהגעלה ברותחין דאש התענית של יה"כ ותשובה מפליט הזוהמא אשר בכלי שהוא הגוף מאשר חטא ועבר על ל"ת ושב ורפא לו. ואם נלכד בעצת יצרו ליפול בשוחה עמוקה ועבר על כריתות ומיתות ב"ד בעריות וכיוצא דומה לכלי שנשתמש בחמץ או איסור על ידי האור שצריך ליבון באש עד שיהיו ניצוצות מנתזין מהם. וכן הדבר בגוף כלי הנשמה שאם נשתמש על ידי האור אש יצרו ושלט בו כל כך עד עוברו על כריתות ומיתות ב"ד צריך ליבון ביסורין עד שיהיו ניצוצו' נתזין ממנו רשפי אש היסורין אשר כח בהם להפליט מה שנשתמש על ידי אור היצר ופועלו הניצוץ ובערו שניהם יחדיו הכלי שהוא הגוף וזוהמת האיסור שבו עד אשר תצא הזוהמא וישאר הכלי נקי. ואם עבר על חילול ה' אז דומה לכלי אין חפץ בו כלי חרש שאינו יוצא מידי דופיו וצריך שבירה הנה מיתתו ושבירתו טהרתו:

ואפשר שעל זה רמז הכתוב בני ציון היקרים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש מעשה ידי יוצר כי הן בעון כאשר גברו עונות ישראל לעבור על כריתות ומיתות ב"ד וחילול ה' אין להם עוד תקנה אלא שבירה וז"ש בני ציון היקרים המסולאים בפז שהיו כלים טהורים וחשובים שאין בהם שום דופי איכה נחשבו לנבלי חרס כי בעון חילול ה' נדמו לכלי חרס שאין להם תקנה אלא שבירה:

הוא הדבר אשר דברו הנביא ירמיה ס"י י"ט אשר נצטוה בלקיחת הבקבוק ושם נאמר ככה אשבר את העם הזה ואת העיר הזאת כאשר ישבור את כלי היוצר אשר לא יוכל להרפא עוד וכו' הכונה כי עתה בתוקף חטאתם בכריתות ומיתות ב"ד וחילול ה' אין עוד תקנה רק הפץ ה' להמיתם כי נדמו לכלי חרס שנשתמש בו איסור בחמין שאינו יוצא מידי דופיו וטעון שבירה וזה המשל לבקבוק וז"ש ככה אשבור את העם הזה ואת העיר הזאת שנעשו כלים

ועתה נבא לבאר דרך רמז לשון כל חמירא וכו' כי הנה החמץ והמחמצת השאור והמשארת הן הם הסט"א וגונדא דיליה ולכן האיש הישראלי לפני בא יום הגדול ליל התקדש חג וכבר טרח ותקן כלים מכלים שונים ראה והתקין טהרת הבית וכליו ונתעורר בתשובה כראותו כמה צריך להרחקת האיסור טעמו וממשו לכן בביטול החמץ תקון רבנן נועם שיח כל חמירא הרומז גם כן על ביטול שאור שבעיסה הוא שטן הוא יצה"ר וז"ש כל חמירא כל מין שאור ועצת היצה"ר דאיכא ברשותי בין הבא מחמת שר האומה אשר אנכי בקרבו בין מתערובת העכו"ם ושעבודם בין מחמת החומר העכור או אשר הטאתי בגלגול זה וגלגולים אחרים ונשאר הרושם של הסט"א ברשותי שכולל בגוף ונפש ושרשיה בשמים דחזיתיה שהרגשתי כבר בחטא ולא דחיתיו או הרגשתי באיזה מדה כגון גאווה וכעס וכיוצא ולא בקשתי לדחותה ולהשליכה מעלי ודלא חזיתיה שלא הרגשתי כלל: דביערתיה החטא אשר שבתי בתשובה והאיכא שיריים שיורי קוצות. ודלא ביערתיה דעדיין לא שבתי בתשובה על הפרט ההוא ליבטיל וליהוי כעפרא דארעא אשר לא יהיה סיבה להחטיאני בטל הוא ובטל ואני נקי ובר לבב לעבוד ה':

ואפשר לפרש בזה פסוקי ישעיה סימן מ"ט כה אמר ה' גואל ישראל קדושו לבזה נפש למתעב גוי לעבד מושלים מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו למען ה' אשר נאמן קדוש ישראל ויבחרך. הכונה כה אמר ה' גואל ישראל והגאולה העיקרית להוציא ממסגר אסיר ניצוצי הקדושה אשר טרפו הסט"א גם גנבו גם כחשו והיא הגאולה אמיתית וז"ש גואל ישראל קדושו כי הוא גואל קדושת ישראל אשר נפוצו בין הקליפות לבזה נפש דייקא כלפי השר של מעלה כי כל ישעו וכל הפצו לבזו בז נפש ישראל ומכניס בלב אומתו לרעות לבלע ולהשחית זרע ישראל וז"ש לבזה נפש לאותו הבחז הנפש הוא השר שהוא מתעב עכו"ם שמכניס בלב האומה לתעב ולשקץ ח"ו ישראל וז"ש למתעב עכו"ם. ועל ידי זה העבד ישראל מושלים בגופו ונפשו השר והאומה וזהו לעבד מושלים: הנה יום בא לה' חיל בלע ויקיאנו ויצאו לאור ניצוצות הקדושה בהתגברות תוקף הרחמים כמו שהיה ביציאת מצרים ח"ש מלכים יראו וקמו כי עיקר הניצוצות הם מז' מלכים כמ"ש גורי האר"י זצ"ל ואלה המלכים יראו המאורות הגדולים וקמו מעמקי הקליפות שרים הם שרי האומות וישתחוו למען ה' אשר נאמן בהבטחותיו לגאול נפשנו קדוש ישראל ויבחרך לעבוד עבודתו:

לימוד ב

עליון ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל ויאמר אברהם אל מלך סדום הרמותי ידי אל ה' אל עליון קונה שמים וארץ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברהם בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכול וממרא הם יקחו חלקם אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם שכרך הרבה מאד ואפשר לפרש רמז הרומז על

תנן פ' כל שעה ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחזרת ובעולשין ובתמכא ובהרתבינא ובמרור יוצאין בהן בין לחים בין יבשים אבל לא כבושים ולא שלוקין ולא מבושלין ומצטרפין לכזית ובטרם אקרב עלי בא"ר משנה שלימה שלנו אמרתי אעלה על אר"ש סדרן של כתוביים פ' לך לך לבארם דרך רמז וכה תוארם. ויצא מלך סדום לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל